

ling, hvis gyldighedstid ikke kan begrænses til en måske kortvarig afviklingstid for samfundstjeneste.

Der er i øvrigt næppe afgørende grunde til, at personer, som ellers ville have fået dom til ubetinget frihedsstraf, som følge af arbejdspligtens tidsbegrænsning skal stilles gunstigere med hensyn til prøvens tidsmæssige udstrækning end personer, der efter almindelig praksis falder inden for rammerne af betinget dom. Såfremt ubetinget frihedsstraf var blevet foretrukket, ville den pågældende normalt blive prøvelsladt, og hertil ville der være knyttet en prøvetid og ofte et tilsyn i hele prøvetiden eller en del af denne.

Straffelovrådet vil betragte det som en fordel, hvis man i mange tilfælde, måske som det mest almindelige, kan fastholde, at der ikke løber nogen prøve- eller tilsynstid efter afviklingstidens udløb. Herved tager man fornødent hensyn til, at arbejdspligten er dommens hovedindhold, og man begrænser ulemperne ved, at den dømte efter afviklingstidens udløb kan have en mangelfuld forståelse af sin egen retlige stilling. Det kan være vanskeligt for nogle at forstå, at der efter afviklingstiden først kommer en periode, hvor tilsyn og særvilkår stadig har virkninger, derefter måske en yderligere periode (resten af prøvetiden), hvor de fortsat er undergivet en betinget strafsudsættelse.

Den her anførte retningslinie bør udformes således, at det er den ved dommen fastsatte afviklingstid, der er det afgørende kriterium, ikke den eventuelt kortere faktiske afviklingstid, jf. bemærkningerne herom ovenfor. Dette må vistnok fastholdes bl.a. af den grund, at retten ved sin fastsættelse af afviklingstiden skal kunne forudsætte, at afviklingen strækker sig over denne periode, og at dette samtidig er prøve- og tilsynstid i det konkrete tilfælde. Problemet vil i øvrigt ikke være stort, hvis den tilsynsførende påser, at arbejdspligten tilrettelægges således, at den udfylder afviklingstiden.

Der bør dog ved loven åbnes mulighed for, at retten fastsætter en prøve- og tilsynstid, der er længere end afviklingstiden. Der kan næppe indvendes noget imod, at man – for at gøre systemet enklere og forebygge misforståelser hos den dømte – fastsætter prøvetid og tilsynstid til samme periode. Det er formentlig den passende udstrækning af tilsynstiden, der er hovedpunktet, ikke det formål at opnå en periode af fortsat strafisiko efter tilsynstidens udløb.

Muligheden for at gøre prøve- og tilsynstiden længere end afviklingstiden bør benyttes med udpræget vægt på, hvad forholdene taler for i det enkelte tilfælde. Retten fastsætter afviklingstiden, når antallet af arbejdstimer er udmålt. Derefter må man se på, om oplysningerne i personundersøgelsen taler for, at

prøve- og tilsynstid gøres længere end afviklingstiden. Hvor et særvilkår fastsættes, vil det ofte være nødvendigt, at tilsynstiden og prøvetiden ikke er begrænset til afviklingstiden. Man må efter Straffelovrådets opfattelse være på vagt over for tendenser til at anvende forlængede prøve- og tilsynstider ud fra pønale hensyn eller i en ikke tilstrækkelig underbygget forventning om, at man øger dommens præventive virkninger ved at gøre brug af sådanne skærpselser.

Den fastsatte afviklingstid kan frembyde et andet problem, hvis det viser sig, at arbejdspligten – uden at der er tale om vilkårsovertrædelse men, f.eks. på grund af sygdomsperioder – ikke fuldt ud kan afvikles indenfor den fastsatte afviklingstid. Under forsøgsordningen har man i nogle tilfælde foranlediget sagen indbragt for retten i medfør af straffelovens § 59, stk. 2, med henblik på en forlængelse af afviklingstiden, og dette har normalt ikke voldt problemer.

Det må efter Straffelovrådets opfattelse være det rigtige udgangspunkt, at den fastsatte frist for afviklingen står ved magt, indtil den måtte blive ændret ved kendelse. Der kan ikke i domsfuldbyrdsen indbygges en fleksibilitet, som giver kriminalforsorgen mulighed for med retlige virkninger at forlænge afviklingstiden, f.eks. fordi den dømte erkender, at han er skyld i, at tidsplanen ikke har kunnet overholdes. Der må derfor i lovreglerne optages en til straffelovens § 59 svarende bestemmelse. Rettens afgørelse vil i almindelighed gå ud på, at der sker en forlængelse af afviklingstiden. Men en bedømmelse af samtlige omstændigheder og navnlig den dømtes forhold kan føre til, at det ikke findes nødvendigt eller rimeligt, at en forsinket afvikling skal bevirke en sådan forlængelse.

Der henvises til betænkningen, s. 134-139.

10.3. Justitsministeriets forslag.

Justitsministeriet er af de af rådet anførte grunde enig i, at prøvetid og tilsynsperiode i almindelighed bør falde sammen med længstetiden for arbejdspligtens opfyldelse. Justitsministeriet kan i det hele tiltræde Straffelovrådets forslag til udformning af regler om afviklingstid, prøvetid og tilsynstid, hvor muligheden for en prøvetid og tilsynsperiode udover tidsrummet for arbejdspligtens afvikling fastholdes.

11. Vilkår og vilkårsovertrædelser.

11.1. Straffelovens bestemmelser om vilkår.

De gældende regler om tillægsvilkår i betingede domme findes i straffelovens § 57, der udover vilkår